

Nr 204.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1921 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare anslag för bekämpande av arbetslösheten samt lindrande av nöd jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 20 maj 1921 avlåten proposition, nr 362, vilken överlämnats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för bekämpande av arbetslösheten och lindrande av nöd i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna grunder anvisa, utöver det förut beviljade anslaget å 11 miljoner kronor, *dels* på tilläggsstat för år 1921 ett reservationsanslag å 23,5 miljoner kronor och *dels* på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, å 3 miljoner kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband med förevarande proposition hava till statsutskottet jämväl överlämnats följande motioner, nämligen

nr 240 i första kammaren av herr *A. O. Frändén*, som hemställt, att riksdagen måtte besluta, att av det i Kungl. Maj:ts proposition nr 362 begärda anslaget 23,5 miljoner kronor för bekämpande av arbetslösheten och lindrande av nöd ett belopp av minst 8 miljoner kronor måtte ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för statsunder-

stödda vägbyggnader och vägförbättringar att av styrelsen handhavas på samma sätt som stadgas för statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder;

nr 373 i andra kammaren av herr *E. Johanson* i Stockholm m. fl., däri hemställts, att riksdagen måtte besluta,

dels att för bekämpande av arbetslösheten samt lindrande av nöd anvisa, på tilläggsstat för 1921 ett belopp av 31 miljoner kronor och på extra stat för år 1922 ett belopp av 5 miljoner kronor,

dels att dessa belopp beviljas som förslagsanslag, utan begränsningen »högst»,

dels att någon nedsättning av hittills utgående nödhjälpslöner eller understödsbelopp ej för närvarande bör företagas,

dels ock att alla ofrivilligt arbetslösa likställas och att någon indragning för vissa yrken av rätten till hjälp från det allmännas sida icke skall äga rum, samt

nr 374 i andra kammaren av herrar *A. Lindgren* och *E. Lithander*, som hemställt, att riksdagen vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 362 ville besluta att meddela enahanda bemyndigande, som kan komma att utfärdas rörande anordnande av nödhjälpsarbeten å Ostkustbanan, även beträffande anordnande av nödhjälpsarbeten å Dals—Västra Värmlands järnväg.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Av den i propositionen förebragta utredningen över det nuvarande läget på den svenska arbetsmarknaden framgår, att detta måste anses vara enastående ogynnsamt med hänsyn till årstiden. De förhoppningar, som tidigare hysts om en förbättring efter vårens inträde, hava sålunda icke blivit infriade; utsikterna för den närmaste framtiden och särskilt för instundande vinter synas snarare hava förvärrats. På den grund har arbetslöshetskommissionen ansett sig böra ifrågasätta en utvidgning av den hjälpplan för de arbetslösa, som kommissionen framlade i slutet av sistlidne februari månad, och en däremot svarande ökning av medelsbehovet för arbetslöshetens bekämpande. Då antalet direkt understödda arbetslösa i slutet av april uppgick till c:a 20,000, vilket innebär en fördubbling av det förut beräknade maximiantalet i genomsnitt för hela året, medan samtidigt antalet vid statliga nödhjälpsarbeten sysselsatta utgjorde c:a 10,000 eller den i februari uppskattade högsta siffran, föreslår kommissionen, att antalet nödhjälpsarbetare skall

uppbringas till i genomsnitt 15,000, varigenom kommissionen, i kraft av det bemyndigande den nyligen av statsmakterna erhållit att reglerande inverka på kommunernas understödsverksamhet, tror sig kunna nedbringa antalet direkt understödda till 15,000. Emot denna del av kommissionens hjälpprogram har departementschefen ingenting att erinra, och får utskottet för sin del ansluta sig till hans därvid gjorda uttalanden.

Departementschefen kan däremot icke biträda kommissionens kostnadskalkyler och därpå grundade beräkning av det slutliga medelsbehovet. Under hänvisning till det brydsamma statsfinansiella läget anser departementschefen en avsevärd nedsättning oundgänglig och finner jämväl en sådan genomförbar, utan att därmed antalet statshulpna arbetslösa behöver förminskas. Genom att bibehålla statens kostnader till hyreshjälpen och det på extra stat för 1922 beräknade beloppet för arbetslöshetens bekämpande vid de i februari ifrågasatta summorna eller resp. 2 och 2.5 miljoner kronor samt vidare genom att — i anslutning till riksdagens uttalande i denna fråga vid sin behandling av den föregående arbetslöshetspropositionen nr 150 — till grund för nya kostnadskalkyler lägga de lägre belopp för nödhjälpslöner och understöd, som synas påkallade genom prisetfallets fortsättning, åvägabringar departementschefen en besparing av i runt tal 10 miljoner kronor i arbetslöshetskommissionens äskanden. Denna utväg måste utskottet beteckna såsom både lämplig och nödvändig med hänsyn till den föreliggande statsekonomiska ställningen. Av samma skäl kan icke heller arbetslöshetskommissionens förslag att förändra tilläggsstatsanslagets budgettekniska natur till ett förslagsanslag utan begränsningen »högst» vinna utskottets bifall, utan finner utskottet, i likhet med departementschefen, att anslaget bör få karaktären av reservationsanslag. Arbetslöshetskommissionen har visserligen enligt utskottets uppfattning framfört beaktansvärda skäl för sitt nyssnämnda förslag, i det att kommissionen med styrka gör gällande, att i betraktande av de synnerligen ovissa framtidsutsikterna varje beräkning av medelsbehovet för arbetslöshetens bekämpande måste bli osäker. Departementschefen framhåller emellertid, att, därest de anslag, som nu komma att beviljas, skulle bli otillräckliga, Kungl. Maj:t icke lär underlåta att vidtaga de åtgärder, som till mötande av en dylik utomordentlig situation må finnas påkallade.

För att stärka den statliga beredskapen för arbetslöshetens bekämpande, särskilt till instundande vinter, och i syfte att redan under innevarande sommar kunna vidtaga besparingar på arbetslöshetsanslaget, ifrågasätter departementschefen vissa åtgärder. I förstnämnda avseende föreslås, att på extra stat för år 1922 skola beviljas 500,000 kronor för

lindrande av nöd — på vilken punkt departementschefen går utöver arbetslöshetskommissionens hjälpprogram. Inom ramen av de 11 miljoner kronor, som under nästlidna april månad av riksdagen beviljades för arbetslöshetens bekämpande, hade enahanda belopp beräknats att för nämnda ändamål användas under senare delen av innevarande år. Under förutsättning, att det nu begärda beloppet av 500,000 kronor, som skulle avse förra hälften av 1922, kommer att användas på enahanda sätt, som enligt riksdagens uttalade mening skulle bli fallet med det för innevarande år anvisade motsvarande beloppet, vill utskottet icke motsätta sig dess beviljande. Vad åter angår inbesparandet av arbetslöshetsmedel under denna sommar, framställer departementschefen till övervägande den redan av arbetslöshetskommissionen antydda möjligheten att begränsa antalet hjälpberättigade arbetslösa efter vissa objektiva grunder före vidtagandet av den individuella behovsprövning, som ligger till grund för det offentliga hjälpförfarandet. Efter närmare motivering påvisas, att i så fall främst borde ifrågakomma att avstänga byggnadsarbetarna och möjligen vissa andra säsongarbetarkategorier från såväl nödhjälpsarbeten som direkt lämnade understöd. Enligt utskottets uppfattning torde ock ett sådant bemyndigande böra lämnas arbetslöshetskommissionen, vilken emellertid vid tillämpning av detta direktiv själfallet bör framgå med den omtanke och försiktighet samt med den hänsyn till skiftande lokala förhållanden, som den ömtåliga uppgiften betingar.

I sammanhang med dessa anslagsfrågor för arbetslöshetens bekämpande anmäler föredragande departementschefen i samråd med chefen för kommunikationsdepartementet vissa uppkomna frågor om nödhjälpsarbeten å järnvägsbyggnader, nämligen å en blivande statsbana Morjärv-Kalix samt å Ostkustbanan, för vilka medel ifrågasättas skola utgå från arbetslöshetsanslaget.

Utskottet, som icke vill motsätta sig ifrågavarande förslag, särskilt med hänsyn till den befarade massarbetslösheten inom motsvarande sågverksdistrikt i Norrland, vill dock erinra därom, att för den händelse en svårartad arbetslöshet skulle uppstå på andra orter i landet, även andra liknande företag än de ifrågavarande kunna behöva igångsättas med anlåtande av arbetslöshetsmedel. I samband härmed får utskottet tillstyrka bifall till den av herrar Lindgren och Lithander väckta motionen nr 347: II, att riksdagen ville besluta enahanda bemyndigande, som kan komma att utfärdas rörande anordnandet av nödhjälpsarbeten å Ostkustbanan, även beträffande anordningen av nödhjälpsarbeten å Dals—Västra Värmlands järnväg. Utskottet anser sig emellertid böra framhålla önskvärdheten därav, att nödhjälpsarbeten å samtliga här berörda järnvägsföretag endast

igångsättas i sista hand och först sedan alla andra möjligheter att effektivt bekämpa arbetslösheten, såsom genom vägarbeten o. d., blivit uttömda.

Vidkommande övriga i ärendet väckta motioner, har utskottet, beträffande först herr Johansons i Stockholm m. fl. motion nr 373: II, i vad densamma upptagit arbetslöshetskommissionens förslag angående arbetslöshetsanslagets belopp och natur, redan i det föregående uttalat sin uppfattning härutinnan; detsamma gäller motionärens två övriga förslag, att någon nedsättning av hittills utgående nödhjälpslöner och understödsbelopp icke borde företagas, samt att alla ofrivilligt arbetslösa borde likställas, och sålunda ingen indragning av hjälpen för vissa yrken från det allmännas sida äga rum.

Beträffande till sist herr Frändéns motion nr 240: I, vari hemställes, att av arbetslöshetsanslaget ett belopp av minst 8 miljoner kronor måtte ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för statsunderstödda vägbyggnader och vägförbättringar att av styrelsen handhavas på samma sätt som stadgas för statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder, vill utskottet erinra därom, att samme motionär med anledning av den föregående arbetslöshetspropositionen vid årets riksdag i motion nr 184: I framställt ett principiellt likartat förslag, om vilket utskottet utförligt yttrade sig i sitt utlåtande nr 80. Utskottet har ånyo upptagit frågan till prövning samt därvid på nytt kunnat konstatera, att intimt samarbete äger rum mellan de statliga nödhjälpsarbetena samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och dess distriktstjänstemän. Detta samarbete skall givetvis fortsätta, även sedan de statliga nödhjälpsarbetena i mån av behov nödgas utsträcka sin verksamhet till Norrland. Utskottet vidhåller även sin uppfattning, att uppgiften att planlägga och leda förevarande nödhjälpsarbeten, vilka uteslutande äro avsedda för bekämpande av arbetslöshet och lindrande av nöd, icke lämpligen bör anförtros åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som nu icke är organiserad för fyllande av ett sådant särskilt uppdrag av mera tillfällig natur. Under uttalande av önskvärdheten däraf, att ifrågavarande nödhjälpsarbeten utföras under så betryggande former som möjligt, i vad angår arbetets tekniska och organisatoriska planläggning och ledning samt att största möjliga samverkan därvid alltjämt äger rum med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och dess tjänstemän, får utskottet avstyrka förevarande motion.

Under återopande av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition och herrar Lindgrens och Lithanders i ämnet väckta motion II: 374 och med avslag å herr Frändéns samt herr Johansons i Stockholm m. fl. ovanberörda motioner I: 240 och II: 373, må för bekämpande av arbetslösheten och lindrande av nöd i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 20 maj 1921 angivna grunder anvisa, utöver det förut beviljade anslaget å 11,000,000 kronor,

a) på tilläggsstat för år 1921 ett reservationsanslag av 23,500,000 kronor,

b) på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 3,000,000 kronor.

Stockholm den 7 juni 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, Ollas A. Ericsson, H. F. Lamm, J. L. Widell, O. U. B. Olsson, O. Bergqvist, C. I. Asplund, J. Jeansson, J. Nilsson* i Skottlandshus, *J. Olofsson* och *F. L. Lindqvist* samt
från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund, J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun, *S. Bengtsson* i Norup, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *L. J. Carlsson-Frosterud, S. E. J. Lübeck, W. Bäckström* och *K. A. Westman*.

Reservationer:

av herrar *O. U. B. Olsson, C. J. Asplund, J. Nilsson* i Malmö, *F. L. Lindqvist, A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén, C. R. Jansson* i Falun och *L. J. Carlsson-Frosterud*, vilka ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

Av den i propositionen förebragta utredningen över det nuvarande läget på den svenska arbetsmarknaden framgår, att detta måste anses

vara enastående ogynnsamt med hänsyn till årstiden. De förhoppningar, som tidigare hysts om en förbättring efter vårens inträde, ha sålunda icke blivit infriade; utsikterna för den närmaste framtiden och särskilt för instundande vinter synas snarare hava förvärrats. På den grund har arbetslöshetskommissionen ansett sig böra ifrågasätta en utvidgning av den hjälpplan för de arbetslösa, som kommissionen framlade i slutet av sistlidne februari månad, och en däremot svarande ökning av medelsbehovet för arbetslöshetens bekämpande. Då antalet direkt understödda arbetslösa i slutet av april uppgick till c:a 20,000, vilket innebär en fördubbling av det förut beräknade maximiantalet i genomsnitt för hela året, medan samtidigt antalet vid statliga nödhjälpsarbeteten sysselsatta utgjorde c:a 10,000 eller den i februari uppskattade högsta siffran, föreslår kommissionen, att antalet nödhjälpsarbetare skall uppbringas till i genomsnitt 15,000, varigenom kommissionen, i kraft av det bemyndigande den nyligen av statsmakterna erhållit att reglerande inverka på kommunernas understödsverksamhet, tror sig kunna nedbringa antalet dirikt understödda till 15,000. Emot denna del av kommissionens hjälpprogram har departementschefen ingenting att erinra, och får utskottet för sin del ansluta sig till hans därvid gjorda uttalanden.

Departementschefen kan däremot icke biträda kommissionens kostnadskalkyler och därpå grundade beräkning av det slutliga medelsbehovet. Under hänvisning till det brydsamma statsfinansiella läget anser departementschefen en avsevärd nedsättning oundgänglig och finner jämväl en sådan genomförbar, utan att därmed antalet statshulpna arbetslösa behöver förminskas. Genom att bibehålla statens kostnader till hyreshjälpen och det på extra stat för 1922 beräknade beloppet för arbetslöshetens bekämpande vid de i februari ifrågasatta summorna eller resp. 2 och 2,5 miljoner kronor samt vidare genom att — i anslutning till riksdagens uttalande i denna fråga vid sin behandling av den föregående arbetslöshetspropositionen nr 150 — till grund för nya kostnadskalkyler lägga de lägre belopp för nödhjälpslöner och understöd, som synas påkallade genom prisetfallets fortsättning, åvägabringar departementschefen en besparing av i runt tal 10 miljoner kronor på arbetslöshetskommissionens äskanden. I sistnämnda hänseende anser sig departementschefen »kunna beräkna en genomsnittlig kostnad vid arbetsföretagen av 8 kr. 50 öre pr dag och nödhjälpsarbetare (i stället för av kommissionen beräknade 10 kronor) samt en genomsnittlig sänkning av statsbidraget med $\frac{1}{7}$ ». Då ifrågavarande arbetskostnad, 10 resp. 8,50 kronor, i sig innefattar icke blott själva arbetslönen utan även material- och administrationskostnader per dagsverke räknat, men utskottet icke kun-

nat finna, att någon avsevärd sänkning av dessa senare kostnader kunna ställas i utsikt (med undantag möjligen för den antydda nedgången i marketenterikostnaderna), synes den ifrågasatta sänkningen komma att till största delen gå ut över lönerna. I fall man fortfarande kommer att bibehålla den önskvärda proportionen mellan ackords- och dagsverkslöner skulle den f. n. gällande dagsverkslönen à 5 kr. komma att nedsättas till något över kr. 3,50 per dag. En så stark nedsättning av en lön, som redan förut står vid svältgränsen, kan utskottet under inga förhållanden godkänna. Icke heller nu utgående understödsbelopp kunna tåla någon ytterligare nedsättning. I anslutning till den av herr Johanson i Stockholm m. fl. väckta motionen II: 373 finner sig utskottet sålunda böra bestämt förorda, att ingen nedsättning i beloppen av hittills utgående nödhjälpslöner eller understödsbelopp företages.

För att stärka den statliga beredskapen för arbetslöshetens bekämpande, särskilt till instundande vinter, och i syfte att redan under innevarande sommar kunna vidtaga besparingar på arbetslöshetsanslaget ifrågasätter departementschefen vissa åtgärder. I förstnämnda avseende föreslås, att på extra stat för år 1922 skola beviljas 500,000 kronor för lindrande av nöd, på vilken punkt departementschefen går utöver arbetslöshetskommissionens hjälpprogram. Inom ramen av de 11 miljoner kronor, som under nästlidna april månad av riksdagen beviljades för arbetslöshetens bekämpande, hade enahanda belopp beräknats att för nämnda ändamål användas under senare delen av innevarande år. Under förutsättning att det nu begärda beloppet av 500,000 kronor, som skulle avse förra hälften av 1922, komme att användas på enahanda sätt, som enligt riksdagens uttalade mening skulle bli fallet med det för innevarande år anvisade motsvarande beloppet, vill utskottet icke motsätta sig dess beviljande.

Vad åter angår inbesparandet av arbetslöshetsmedel under denna sommar, framställer departementschefen till övervägande den redan av arbetslöshetskommissionen antydda möjligheten att begränsa antalet hjälpberättigade arbetslösa efter vissa objektiva grunder före vidtagandet av den individuella behovsprövning, som ligger till grund för det offentliga hjälpförfarandet. Efter närmare motivering påvisas, att i så fall främst borde ifrågakomma att avstänga byggnadsarbetarna och möjligen vissa andra säsongarbetarkategorier från såväl nödhjälpsarbeten som direkt lämnade understöd.

I anslutning till det i förut omnämnda motion nr II: 373 i 4) gjorda yrkandet och med hänvisning till att icke heller arbetslöshetskommissionen ansett sig böra tillstyrka sådana åtgärder, vilka enligt dess

egen uppfattning i praktiken även skulle visa sig mycket svåra att genomföra, anser sig utskottet böra bestämt avråda från ett sådant, även ur andra sociala synpunkter mycket förhatligt ingripande från statens sida till arbetsgivarnes förmån i pågående arbetskonflikter utan hänsyn till vederbörande arbetslösas individuella hjälpbehov eller det lokala arbetslöshets- och löneläget i resp. hemorter.

Med hänsyn till det synnerligen ovissa läget på arbetsmarknaden och de mörka utsikterna för instundande vinter, varigenom hjälpbehovet kan komma att stegras vida utöver arbetslöshetskommissionens framlagda program, synes arbetslöshetsfrågans kärnpunkt ligga däri, att sättet för den statliga arbetslöshetsberedskapens finansiering bringas till överensstämmelse med nyssnämnda ofrånkomliga förhållande. Arbetslöshetskommissionen tillmäter icke heller sina kostnadskalkyler och därpå vilande uppskattning av det slutliga hjälpbehovet annat än approximativ giltighet, och departementschefen »kan givetvis icke förneka möjligheten av, att arbetslösheten kan komma att ytterligare växa i sådan grad och förhållandena i övrigt utveckla sig på sådant sätt, att därigenom de anslag, som nu beviljas, bliva otillräckliga att fylla ens de mest trängande behoven under tiden intill början av nästa lagtima riksdag.» I konsekvens härmed föreslår också arbetslöshetskommissionen, att arbetslöshetsanslaget får karaktären av förslagsanslag, utan begränsningen »högst». Utskottet, som icke heller finner sig kunna biträda den av departementschefen förordade nedsättningen i anslaget, får alltså även i nämnda hänseende ansluta sig till de i mera nämnda motion nr II: 373 uti mom. 1) och 2) gjorde yrkandena om beviljande för ifrågavarande ändamål i enlighet med arbetslöshetskommissionens framställning dels på tilläggsstat för år 1921 av 31 miljoner kronor förslagsanslag, dels på extra stat för år 1922 av 5 miljoner kronor likaledes förslagsanslag.

I sammanhang med dessa anslagsfrågor för arbetslöshetens bekämpande anmäler föredragande departementschefen i samråd med chefen för kommunikationsdepartementet vissa uppkomna frågor om nödhjälpsarbeten å järnvägsbyggnader, nämligen å en blivande statsbana Morjärv—Kalix samt å Ostkustbanan, för vilka medel ifrågasättas skola utgå från arbetslöshetsanslaget.

Utskottet, som icke vill motsätta sig ifrågavarande förslag, särskilt med hänsyn till den befarade massarbetslösheten inom motsvarande sågverksdistrikt i Norrland, vill dock erinra därom, att för den händelse en svårartad arbetslöshet skulle uppstå på andra orter i landet, även andra liknande företag än de ifrågavarande kunna behöva igångsättas med anlåtande av arbetslöshetsmedel. I samband härmed får utskottet tillstyrka

bifall till den av herrar Lindgren och Lithander väckta motionen nr 374: II, att riksdagen ville besluta enahanda bemyndigande, som kan komma att utfärdas rörande anordnandet av nödhjälpsarbeten å Ostkustbanan, även beträffande anordnande av nödhjälpsarbeten å Dals—Västra Värmlands järnväg. Utskottet anser sig emellertid böra framhålla önskvärdheten därav, att nödhjälpsarbeten å samtliga här berörda järnvägsföretag endast igångsättas i sista hand och först sedan alla andra möjligheter att effektivt bekämpa arbetslösheten, såsom genom vägarbeten o. d., blivit uttömda.

Vidkommande till sist herr Frändéns motion nr 240: I, vari hemställes, att av arbetslöshetsanslaget ett belopp av minst 8 miljoner kronor måtte ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för statsunderstödda vägbyggnader och vägförbättringar att av styrelsen handhavas på samma sätt som stadgas för statsbidrag, väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder, vill utskottet erinra därom, att samme motionär med anledning av den föregående arbetslöshetspropositionen vid årets riksdag i motion nr 184: I framställt ett principiellt likartat förslag, om vilket utskottet utförligt yttrade sig i sitt utlåtande nr 80. Utskottet har änyo upptagit frågan till prövning samt därvid på nytt kunnat konstatera, att intimt samarbete äger rum mellan skogssällskapets statsarbeten samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och dess distriktstjänstemän. Detta samarbete skall givetvis fortsätta, även sedan de statliga nödhjälpsarbetena i mån av behov nödgas utsträcka sin verksamhet till Norrland. Utskottet vidhåller även sin uppfattning, att uppgiften att planlägga och leda förevarande nödhjälpsarbeten, vilka uteslutande äro avsedda för bekämpande av arbetslöshet och lindrande av nöd, icke lämpligen bör anförtros väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som nu icke är organiserad för fyllande av ett sådant särskilt uppdrag av mera tillfällig natur. Under uttalande av önskvärdheten därav, att ifrågakvarande nödhjälpsarbeten utföras under så betryggande former som möjligt, i vad angår arbetets tekniska och organisatoriska planläggning och ledning, samt att största möjliga samverkan därvid alltjämt bör äga rum med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och dess tjänstemän, får utskottet avstyrka förevarande motion.

Under återopande av det anförda får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition och herr Johansons i Stockholm m. fl:s motion II: 373 samt med bifall till den av herrar Lindgren och Lithander i ämnet väckta motionen II: 374 ävensom

med avslag å herr Frändéns ovanberörda motion I: 240, må för bekämpande av arbetslösheten och lindrande av nöd anvisa utöver det förut beviljade anslaget å 11 miljoner kronor

a) på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag av 31 miljoner kronor;

b) på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag av 5 miljoner kronor.»

af herr *J. Olofsson*, vilken ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Av den i propositionen — — — sida äga rum.

Herr Frändén har i väckt motion hemställt att av arbetslöshetsanslaget — — — upprensning av åar och farleder.

Med hänsyn till de särskilt inom Norrland men även i andra trakter av landet föreliggande stora behoven av bättre vägförbindelser och av statsunderstöd för samma ändamål, vilka behov under rådande statsfinansiella läge icke i vanlig ordning kunnat tillgodoses i den utsträckning, som eljest varit önskelig, synes det utskottet skäligen, att av de betydande belopp, som nu skulle beviljas till bekämpande av arbetslösheten, en mindre del, vilken utskottet ansett kunna bestämmas till 4 miljoner kronor — att utgå från innevarande års anslag — ställes till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för att efter i huvudsak samma grunder som gälla beträffande allmänna väganslaget och andra liknande anslag och under samarbete med arbetslöshetskommissionen komma till användning för anläggning av nya vägar och andra dylika arbeten.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition och herrar Lindgrens och Lithanders i ämnet väckta motion II: 374 och i anledning av herr Frändéns förenämnda motion I: 240 ävensom med avslag å herr Johansons i Stockholm m. fl. ovanberörda motion II: 373, må för bekämpande av arbetslösheten och lindrande av nöd i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna grunder

I) anvisa, utöver det förut beviljade anslaget å 11 miljoner kronor,

a) på tilläggsstat för år 1921 ett reservationsanslag av 23,5 miljoner kronor,

b) på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst 3 miljoner kronor,

II) medgiva att av ovannämnda på tilläggsstat anvisade anslag av 23,5 miljoner kronor ett belopp av 4 miljoner kronor må genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg och efter i huvudsak samma grunder, som gälla för användningen av motsvarande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande redan förut ställda anslag, komma till användning för utförande av vägarbeten.»
